

Jaume Salvà i Lara

Amb el Cinema deixarem als nostres successors la nostra pròpia vida, la de cada dia o la que voldríem. I només caldrà mirar.

Miquel Porter i Moix

A part de les llibreries de novetats, aquelles que fan el seu agost gràcies a les diferents celebracions entorn al llibre —dia del llibre, setmana del llibre, setmana del llibre en català, sant Valentí...—, hi ha altres comerços, mobles i immobles, que guanyen les sopes mercadejant amb llibres i altres papers impresos que, o be són de segona mà, o no són de rabiosa actualitat. S'ha de dir que a Mallorca els comerços que es dediquen a aquests afers no abunden però de vegades s'hi pot trobar material molt valuós. Per exemple per devers santa Eulàlia hi tenim el més caòtic de tots, allà on trobar qualche cosa es converteix en una gesta impossible si no és amb l'ajuda desconcertant del llibreter, una autèntica base de dades amb molts de contactes per trobar llibres introbables: si no ho troba ell no ho troba ningú. Per devers sant Miquel en tenim una que pareix un comerç de làmines; no ens deixem confondre i entrem: entre moltes altres espècies cotitzades hi podem descobrir la primera edició del *Quijote* de 1506, una edició limitada de *Les mil·lors rondalles de Mallorca* o un exemplar impecable de la primera edició de *Rondalles de Mallorca* de 1895. Per la zona dels Geranis una altra, nova però amb material vell o descatalogat prou interessant com per entrar-hi a badar una estona. I, molt a prop, al carrer dels Oms, la més comercial i coneguda on es poden fer troballes entusiasmadores a preus raonables. Allà, un dia, hi vaig comprar un llibret de Porter.

La gent que s'apropa al cinema més que com a espectador coneix, o li sona, el nom de Miquel Porter i Moix (1930), no debades es tracta d'un dels més importants investigadors cinematogràfics que ha exercit al departament d'història de l'art de la Universitat de Barcelona. Ja molt jove va debutar en el medi no com a cineasta sinó com a agitador de passions, fundant diversos cine-clubs i escrivint crítiques a les mítiques *Destino* i *Serra d'Or*, i, pos-

Aquesta empresa es pot enorgullir d'haver publicat dues obres magnànimes, incommensurables, dos monuments a la cultura universal: el *Diccionari Català-Valencià-Balear* i l'*Aplec de rondalles mallorquines d'en Jordi d'es Racó*, ambdues del mallorquí més imprescindible: mossèn Antoni Maria Alcover. Però a part, tres han estat les col·leccions que han fet d'aquesta empresa el que ha arribat a ser. Per un costat "Els oficis i els dies", un tresor per descobrir, "Les illes d'or", i "Raixa", on es va publicar el llibre de Porter. És remarcable que, en aquell temps, un català vengués a Mallorca a publicar i no a l'inrevés, com sol passar ara. Cal dir que aquest no va ser l'únic que ho va fer; Alexandre Cirici i Pellicer també hi va publicar, per la mateixa època, dos llibres bàsics en l'estudi de la història de l'art dels països catalans: *L'arquitectura catalana* (1955) i *La pintura catalana* (1959). Però aquestes són figures d'un altre paner. ■

teriorment, a l'*Avui*. Als vint-i-vuit anys escassos va veure publicat el seu primer llibre sobre cinema —el llibret abans esmentat—, amb el títol de portada esclaridor *Cinematografia catalana (1896-1925)*. En rallarem una estona, no només perquè va de cinema sinó perquè està editat a Mallorca.

Com és de sobres conegut, durant el franquisme un intel·lectual nascut a Ciutadella va bastir un estendard de la catalanitat, una fita cabdal en la lluita de la nostra cultura pel seu dret a existir, una editorial que va adoptar el seu llinatge, l'Editorial Moll.